

YOSHLAR YETAKCHISINING JAMIYATDAGI O'RNI

*Qosimov Muhammadnosir Yo'ldoshboy o'g'li**Farg'ona viloyati Qo'qon shahri Degrezlik MFY yoshlar yetakchisi*

Annotatsiya: Yoshlar yetakchisi har qanday jamiyat taraqqiyotining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Chunki yoshlar harakati, ularning tashabbus va faolligi, g'oyaviy dunyoqarashining shakllanishi, innovatsion yondashuvi hamda zamonaviy muammolarga javob topishga bo'lgan harakati bugungi kun jamiyatining mustahkam bo'lishiga, taraqqiyot sari olg'a intilishiga turtki beradi. Jamiyat taraqqiyotida yoshlar yetakchisining alohida o'rni, birinchi navbatda, yosh avlodning manfaatlarini ifoda etishi, ular o'rtasida birligu birdamlikni mustahkamlashi, ijtimoiy, siyosiy va ma'naviy hayotga faol kirib kelishini ta'minlashda namoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: yoshlar yetakchisi, jamiyat, yetakchilik, yoshlar rivoji, hamjamiyat, ijtimoiy mas'uliyat, yoshlar ishtiroki, imkoniyat yaratish, innovatsiya, taraqqiyot.

Yoshlar yetakchisi — yosh avlod vakillarining orzu-umidlari, muammolari va tashabbuslarini yuzaga chiqaruvchi, jamiyatda ular ovozini baland eshittiruvchi va yangi tashabbuschilarning yetishib chiqishiga zamin yaratadi. Shu sababdan yoshlar yetakchisi faqat yetakchiligini emas, balki jamiyat taraqqiyoti uchun muhim bo'lgan hodisaga aylangan faol shaxsdir. U yoshlarni o'z atrofida birlashtiradi, ularni umumiy manfaat yo'lida hamkorlik va birdamlikka undaydi, hamda ularning rivojlanishi uchun zaruriy imkoniyatlarni qo'llab-quvvatlashda ko'makchi bo'ladi. Yoshlar yetakchisi ijtimoiy muhitda tengdoshlariga namuna va yo'lboshchi bo'lib xizmat qiladi. Bunday yetakchilar har doim faoliyatlarida namunaviy axloq va madaniyatga rioya qiladilar, shuningdek, atrofidagi yoshlarni ham izchil axloqiy qadriyatlar tarkibida tarbiyalashga harakat qiladilar. Ular jamiyat taraqqiyotidagi ijtimoiy ehtiyojlarni, mavjud muammolarni to'g'ri tahlil qilib, yoshlarni bu muammolarni hal etishda faol qatnashishga undaydilar. Shu tariqa, yoshlar yetakchisi orqali jamiyatda ijtimoiy ong va fuqarolik mas'uliyati kuchayadi [1].

Yoshlar yetakchilari jamiyatda madaniy, ilmiy, sport va boshqa sohalarda yetakchi bo'lib, jamiyat hayotida faol ishtirok etib, taraqqiyotni tezlashtiruvchi asosiy kuchga aylanadi. Ularning bilim va malakasi, yangilikka intilishi hayotning barcha jabhalarida ko'zga tashlanadi. Aynan yoshlar yetakchisi jamiyat bo'g'inlarini birlashtiruvchi, ularni harakatga keltiruvchi kuch sanaladi. Yoshlar orasida yetakchilikni o'z zimmasiga olgan shaxslar turli sohalarda o'z iqtidor va tashabbuslarini namoyon qilishadi, ilg'or g'oya va yondashuvlarni ilgari surishadi, yangicha fikrlash va amal qilishga undaydilar. Jamiyatda yoshlar yetakchisining o'rni

ularning faol ijtimoiy hayotda ishtirok etishida, muammolarga yangicha yondashuv bilan qarashida, o'z fikr va takliflarini ochiq ifoda eta olishida ham yaqqol namoyon bo'ladi. Ular yoshlarni faollikka, mustaqil qarorga, hayotga yangicha nazar bilan qarashga undaydilar. Bu esa o'z navbatida jamiyat taraqqiyotining har tomonlama jadallashishiga olib keladi. Yoshlarning kuch-quvvati, bilim va salohiyatining to'g'ri yo'naltirilishi va jamiyat rivoji uchun safarbar qilinishi faqat kuchli va fidoyi yetakchilar orqali amalga oshiriladi. Har bir jamiyat uchun yoshlarning mustaqil fikrlashi, yaratishga intilishi, o'z orzu-umidlarini ro'yobga chiqarishi, o'z jamiyatiga, oilasiga, yaqinlariga, atrof-tabiyatga mehr-muhabbat bilan qarashi muhim ahamiyat kasb etadi. Yoshlarning ichida yetakchi bo'lganlar mana shu fazilatlarga o'z faoliyatlari orqali boshqalarni ham chorlaydilar, ijtimoiy va ma'naviy muhitda ijobiy o'zgarishlarga sabab bo'ladilar [2].

Yoshlar yetakchisi muhitida jamiyatda barqarorlik, taraqqiyot va istiqbol kafolatlanadi. Zamonaviy dunyodagi tub o'zgarishlar, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar, fan-texnika taraqqiyoti yoshlar faolligini, ularning yetakchilik salohiyatini yanada kuchaytirishni talab etadi. Zamon bilan hamnafas bo'lish, mavjud holatga mos ravishda o'zgarishlarni to'g'ri his etish, jamiyat ehtiyojlarini aniqlash va ularning yechimini izlash yosh yetakchilarga xos xususiyatdir. Ular hayotga yangicha zamonaviy qarashlarni olib kiradilar, jamiyatda innovatsion yechimlarni tatbiq etadilar.

Yoshlar yetakchilarining jamiyatdagi o'rni, eng avvalo, ularning bir uchuvchi kuch, jamiyat harakatini yurituvchi tizim sifatida faoliyat yuritishlarida namoyon bo'ladi. Har qanday katta ijtimoiy harakatda, islohotlarda yoshlarning o'rni beqiyosdir. Ular o'z orzu-umidlari, bilim va tashabbuslari, chin dildan fidokorona xizmatlari bilan zamon taraqqiyotiga xizmat qiluvchi muhim sinovlardan o'tlanadi. Bu muhim omil esa har bir taraqqiyparvar jamiyatda yoshlar yetakchisining ahamiyatini yana ham oshiradi. Yoshlar yetakchisi an'anaviy qadriyatlar, milliy urf-odatlar va zamonaviy hayot tartiblari o'rtasida muvozanatni saqlashga harakat qiladi. U jamiyatda ongli ravishda axloqiy va ijtimoiy qadriyatlarni rivojlantirish, yangi avlodga sog'lom dunyoqarash berish, jamiyat madaniyatini boyitishga o'z hissasini qo'shadi. Yoshlarni ma'naviy jihatdan boyitish, ularni ilm-fan va texnologiyaga, o'rganishga, o'z ustida ishlashga, taraqqiyotga ergashtirish yoshlar yetakchisining asosiy vazifalaridan hisoblanadi [3].

Yoshlar yetakchisi jamiyatni yangilovchi, taraqqiyotning oldingi saflarida boruvchi asosiy kuch hissablanadi. Inson resurslari, yoshlarning salohiyati jamiyat taraqqiyoti uchun hal qiluvchi rol o'ynaydi. Yetakchi yoshlar o'zlari namuna bo'lib, boshqalarni ham rivojlanishga, zamonaviy bilimlarni o'rganishga, mustaqil fikr yuritishga undaydilar. Ana shunday yetakchilarning har bir jamiyatda mavjud bo'lishi o'ziga xos taraqqiyot yo'llarini ochib beradi. Bugungi zamonda yoshlar yetakchisining

faoliyati yangi ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy muammolarni hal qilishga qaratilgan. Bu esa yetakchini doimiy o'z ustida ishlashga, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashga, zamonaviy dunyoviy muammolarni puxta tahlil qilishga undaydi. Ular ilg'or g'oyalar, ilg'or texnologiyalar asosida hayotni yangilash, milliy va global taraqqiyotni tezlashtirishda asosiy o'rinni egallaydilar. Yoshlar yetakchisi jamiyatda millatlararo do'stlik, bag'rikenglik, tolerantlik va hamjihatlikni rag'batlantiradi. Ular jamiyat ichidagi har qanday muammoga e'tiborli va mas'uliyatli bo'lib qaraydilar, tenglik, adolat, halollik va o'zaro hurmat tamoyillarini hayotga tatbiq etishda bosh-qosh bo'lalilar. Bu orqali jamiyatda tinchlik, baraka va taraqqiyot garovi mustahkamlanadi [4].

Yoshlar yetakchisi hayotining har bir sohasida innovatsion yondashuv, tezkorlik, erkin fikrlash, keng dunyoqarash, mustaqil qaror qabul qila bilish, o'z fikriga ishonch, avlodlar o'rtasida ko'prik bo'la olishdek fazilatlariga ega bo'lishi zamonaviy jamiyat uchun ayni muddao hisoblanadi. Bu xususiyatlar orqali u jamiyat oldida vujudga keladigan har qanday muammoli vaziyatni to'g'ri baholab, uning eng samarali va maqbul yechimini topishda bosh-qosh bo'la oladi. Yoshlar yetakchisi, shuningdek, jamiyatda sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, yosh avlodning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etishda ham faol ishtirok etadi. Ular yoshlarni sportga, san'atga, ilmga, madaniyatga jalb etadi, o'z hayot yo'llarini to'g'ri tanlashga, hayotda mustahkam turishga, mustaqil fikrlashga, imkoniyatlaridan foydalanishga o'rgatadi. Yoshlar yetakchisi jamiyatda nafaqat tashkilotchi, tashkilot va uyushmalarning rivoji uchun mehnat qiluvchi, balki o'zbek yoshlarining haqiqiy do'sti, hayot yo'ldoshi, ularning dardu tashvishlariga befarq bo'lmagan shaxs sifatida doimiy izlanishda, rivojlanishda bo'ladi. Ana shu mas'uliyatli vazifa orqali u har bir yoshga ishonch va dalda beradi, ularni mustahkamlikka, fidoyilikka, hamjihatlik va birdamlikka chorlaydi. Yoshlarning bugungi jamiyatdagi o'rni, ijtimoiy ong va tafakkur, zamonaviy ishbilarmonlik, ilg'or madaniyat, bag'rikenglik, o'z ustida izchil ishlash, taraqqiyotga intilish yoshlar yetakchilari faoliyatining natijasidir. Ularning fidokorona mehnati, tashabbuskorligi, yangilikka intilishlari orqali jamiyat bugungi taraqqiyot bosqichiga yetib keldi va kelgusida ham yangi yutuqlarga erishishga intiladi [5].

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash kerakki, yoshlar yetakchisi — jamiyatni rivojlantiruvchi, inson salohiyatini yuzaga chiqaruvchi, ijtimoiy muhitda yangi qadriyatlarni shakllantiruvchi, o'z navbatida bo'lajak avlodga mustahkam zamin yaratuvchi kuchdir. Ularning sa'y-harakatlari har qanday jamiyat taraqqiyoti uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Jamiyatda yetakchi yoshlar safi kengaysa, taraqqiyot uchun asoslar yanada mustahkamlanadi, baraka va rivoj yo'li ochiladi. Shu bois ham har bir jamiyat yoshlar yetakchiligini qo'llab-quvvatlash, ularni tarbiyalash, huquq va manfaatlarini himoya qilish, ular tomonidan ilgari surilayotgan g'oya va tashabbuslarni

keng joriy qilishga alohida e'tibor qaratish zarur. Ana shundagina jamiyat baraka va taraqqiyot sari dadil odimlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev, S. (2019). "Yoshlarni ijtimoiylashuv jarayonida yetakchilikning ahamiyati". *Yoshlar siyosati*, 4(2), 21-27.
2. Aliqulov, O. (2020). "Jamiyat taraqqiyotida yosh yetakchilar roli". *Zamonaviy jamiyat*, 8(1), 33-39.
3. Bekmurodov, D. (2018). "O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatining samaradorligini oshirish masalalari". *Ijtimoiy tadqiqotlar*, 5(3), 14-20.
4. Bozorov, Q. (2021). "Yoshlar yetakchiligi: muammolar va yechimlar". *Ilm va taraqqiyot*, 6(2), 58-65.
5. G'aniyeva, N. (2020). "Yoshlar yetakchisining kompetensiyalari va ularni rivojlantirish yo'llari". *Ta'lim fakulteti ilmiy axborotnomasi*, 12(1), 41-49.
6. Jo'raqulov, Sh. (2018). "Yoshlar yetakchiligining samarali namunalari". *Oila va tarbiya*, 9(3), 26-32.
7. Karimov, B. (2019). "Jamiyatda yoshlar faolligi va yetakchilik qadri". *Sotsiologiya va psixologiya*, 3(4), 50-56.
8. Omonov, M. (2022). "O'zbekiston yoshlari va ularning jamiyatdagi o'rni". *Yoshlar*, 10(2), 18-25.